

Yn ôl Mary Medlicott mae adrodd straeon yn datblygu iaith a dychymyg. Mae'n cynyddu ymwybyddiaeth gymdeithasol. Mae'n cyflwyno'r ffaith bod gwahanol ffyrdd o ymdrin â phroblemau. Mae'n gadael i ni sylweddoli ei bod hi'n werth meddwl sut rydyn ni'n ymateb i sefyllfaoedd yn ein bywydau. Am yr holl resymau hyn, mae straeon yn hollbwysig. Ond yn anad dim, mae straeon yn bleserus. Gallwn eu dal yn ein dychymyg. Gallwn eu rhannu ag eraill. Nid am ddim y maent ymhlith creadigaethau hynaf y ddynoliaeth. Yn ôl *International Journal of Child Care and Education Policy* Sut a pham mae adrodd straeon digidol yn cael ei ddefnyddio mewn addysg plentyndod cynnar? Dengys y canfyddiadau fod athrawon yn defnyddio technoleg ddigidol syml, a bod y defnydd o dechnoleg wedi gwneud adrodd straeon yn fwy difyr, cyffrous, cyfathrebol a theatrig.

Un arfer rwyf yn defnyddio wrth darllen y ddau stori ydy fy ffordd o adrodd stori. Wrth wyllo nol fy fideo rwyf yn ailadrodd geiriau a fyddai yn cael ei defnyddio gan y plant yn ei llafaredd dyddiol, megis 'help' 'mawr' 'bach' 'mamau' 'dadau' 'ffrind', yn ol *Queensland Government* Mae ailadrodd geiriau, cysyniad neu sgil yn caniatáu i'ch plentyn ffurfio dealltwriaeth a hyd yn oed geisio ei efelychu. Gall plant ailadrodd geiriau newydd yn ôl i chi wrth iddynt eu dysgu a byddant yn dysgu llythrennau a geiriau trwy eu gweld yn ysgrifenedig dro ar ôl tro. Yn yr un modd, gyda sgiliau corfforol, cysyniadau mathemategol a sgiliau cymdeithasol, bydd eich plentyn yn codi syniadau sy'n cael eu hailadrodd a'u hegluro iddo. Mae plant yn aml yn gofyn "pam?"; gall hyn roi cyfleoedd gwych i gyflwyno cysyniadau newydd neu hyd yn oed ddod o hyd i atebion gyda'ch gilydd. Mae darllen a siarad â'ch plentyn ac archwilio syniadau newydd yn wych ar gyfer cadw ymennydd ifanc yn actif, hefyd yn ôl *Inventors and makers* mae yna pedwar prif rheswm pam mae ailadrodd yn bwysig i blant ac sut mae yn eu helpu ac yn gwneud iddyn nhw teimlo rhain ydy mae yn rhoi ymdeimlad o sicrwydd mae cymaint o bethau nad yw plant yn eu deall yn y byd o'u cwmpas. Gall y byd ymddangos yn ddryslyd ac ansicr. Yr ail rheswm nodwyd ydy dysgu rhywbeth newydd er ei bod hi'n ymddangos i ni fod plant yn gwneud yr un peth drosodd a throsodd, maen nhw mewn gwirionedd yn dysgu rhywbeth newydd gyda phob ailadrodd. Y trydydd rheswm yw cynyddu hunanhyder wrth i blant ailadrodd profiad, mae eu gwybodaeth yn cynyddu. Pan fydd plant yn dechrau teimlo'n hyderus a sicr yn eu gwybodaeth, mae eu hunanhyder yn cynyddu. Ar pedwerydd rheswm pam mae ailadrodd yn bwysig i ddarllen gydag plant ydy addysgu pwysigrwydd ymarfer hyd yn oed fel oedolion, mae ailadrodd ac ymarfer yn bwysig ar gyfer meistrolaeth. Mae gwneud ailadrodd yn rhan o ddysgu o oedran cynnar yn dysgu pwysigrwydd yr hen ymadrodd 'mae arfer yn gwneud yn berffaith' i blant. Hefyd yn ôl *Language rich early childhood classroom*;

simple but powerful beginnings, mae defnyddio adrodd storïau am blant i plant mewn lleoliadau cyn feithrin yn ffordd cydweithredol o gylchred storïau yn cael eu archwilio. Yn ôl eu ymchwil dengys canlyniadau fod adrodd storïau mewn grwpiau bach yn ennyn diddordeb plant mewn ffyrdd o defnyddio iaith sydd yn gysylltiedig a dysgu llythrennedd. Dywed hefyd yn yr erthygl wrth adrodd storïau mae plant yn defnyddio iaith estynedig, a troeau aml-gymal, gan gyfleu yr hyn a ddigwyddodd mewn cyddestun arall. Mae'r erthygl hefyd yn sôn am bod stori yn gofyn i blant gyfathrebu beth ddigwyddodd yn ogystal ag arwyddocâd digwyddiadau rhyngbersonol, mae adrodd storïau hefyd yn rhoi cyfle i blant ymarfer genres amrywiol o storïau ac amrywiad o ffurfiau creu ystyr stori.

Yr ail arfer rwyf am edrych mewn i teimlaf fe wnes i cynnwys gwahaniaeth mewn oedd fy mynegiant llais, trwy newid fy ton pan yn trafod emosiwn megis pan oedd yr anifail yn flin yn y stori. Mae'n iawn bod yn wahanol fe wnes i newid ton ym llais fel byddai fy llais yn mynd os oeddwn yn flin, mae hyn mynegiant llais yn bwysig i darllen stori rwyf wedi ymchwilio mewn i hyn ac wedi darganfod wrth ddarllen yr erthygl *Flat vs. Expressive Storytelling: Young Children's Learning nâd Retention of a Social Robot's Narrative* fe wnaethon nhw ymchwili os roedd plant yn gwrando ar llais robot yn un donnog neu yn mynegiannol ac ei darganfyddiad oedd pa un a oedd y robot yn siarad â llais fflat neu fynegiannol, roedd plant yn astud iawn wrth wrando ar y robot - fel y mynegwyd gan gyfeiriadedd eu pen - pan oedd yn adrodd stori'r llyfr lluniau. Ar ben hynny, beth bynnag oedd llais y robot, roedd y plant yn gallu caffael eitemau geirfa newydd sydd wedi'u hymgorffori yn y stori. Gallai'r plant hefyd ailadrodd y stori gyda chymorth y llyfr lluniau yn syth wedyn a rhai wythnosau'n ddiweddarach. Ar eu hailadrodd cychwynnol, roedd plant fel arfer yn cynhyrchu stori tua hanner cyhyd â'r un yr oeddent wedi'i chlywed, weithiai'n cynnwys eitem newydd eirfa. Yn olaf, pan gawsant eu gwahodd i ddarparu gwerthusiad clir a disgrifiad ffurf-rhydd, roedd y plant yr un mor gadarnhaol am y robot p'un a oeddent wedi gwrando ar y fflat neu'r robot mynegiannol. Yn ôl erthygl *Making space for voice: technologies to support childrens fantasy and storytelling*, mae chwarae ffantasi ac adrodd storïau yn chwarae rhan bwysig yn natblygiad plant ifanc. Tra bod cyfrifiaduron yn gynyddol bresennol ym myd plant ifanc, mae diffyg systemau cyfrifiannol sydd yn cefnogi llais plant wrth adrodd storïau bob dydd, yn enwedig yng nghyd-destun chwarae ffantasi. Mae'r erthygl yma yn cyflwyno storymat, sef system sydd yn cefnogi llais plant eu hunain yn eu chwarae, ac adrodd storïau eu hunain. Mae storymat yn cynnig man chwarae sydd yn cael ei yrru gan y plentyn trwy recordio ac adalw lleisiau adrodd y plant, ac yr symudiadau mae nhw yn eu gwneud gyda eu teganau ar y mat. Dangosodd ymchwil empirig gyda phlant fod storymat yn meithrin ffurf ddatblygedig o adrodd storïau ac yn darparu gofod lle gallai plant gymryd rhan mewn adrodd storïau ffantasi ar y cyd gyda chyd- chwaraewyr neu heb. Mae yr erthygl yn mynd i'r caffael a phwysigrwyd cefnogi chwarae ffantasi plant ac yn awgrymu ffordd newydd i dechnoleg a chwarae rhan annatod yn y gweithgaredd.

Arfer arall rydych yn fy ngweld yn defnyddio wrth ddarllen y storïau ydy cwestiynu, rwyf yn gofyn i'r plant yn aml wrth ddarllen mae pawb yn wahanol, mi roeddwn yn gofyn iddyn nhw cwestiynau megis 'ydych chi yn gallu gwneud eich hunain yn bach?' 'oes gennych chi sbectol?' Mae pob plentyn yn caru straeon. Rydym hefyd yn gwneud hyn fel rhieni i helpu ein plant i ddysgu a thyfu ein perthynas â nhw. Oeddech chi'n gwybod bod darllen hefyd yn un o'r rhaglenni allweddol yn Fframwaith Dysgu'r Blynyddoedd Cynnar.

Yn gyffredinol, mae adrodd straeon yn helpu i ddatblygu ymennydd, iaith a dychymyg eich plentyn yn ogystal â chreu eiliadau o hwyl. Gan fod plant yn naturiol chwilfrydig, maen nhw'n siŵr o ofyn cwestiynau wrth i chi adrodd neu ddarllen straeon iddyn nhw. Mae cwestiynau yn rhan o'r adrodd straeon ac yn chwarae rhan bwysig yng ngallu plentyn i ddeall. Ond nid dyna lle mae'n gorffen. Darllenwch ymlaen i ddeall pam mae cwestiynau'n bwysig yn ystod amser stori.

Yn ôl blog *Styles of Story telling* rydym wastad wedi eu buddsoddi mewn storïau personol, dywed *Juilan Stodd* ag ysgrifennwyd y flog 'Rwyf yn aml yn trafod sut rydym yn dechrau'n fach, wrth rhannu straeon megis trafod y tywydd hyfryd' ac yna yn mynd mewn i trafodaethau fwy cymhleth. Nodwedd arall rwyf wedi darllen or flog yma ydy mae storïau yn esblygu wrth iddyn ni ei ailddweud, felly yn lle rhannu stori unwaith, mi fedrwn edrych ar amrywio sut rydym yn adrodd y stori ac yn ei ailadrodd, hefyd wrth edrych ar *Approaches to story telling* mae yna tri gwahanol arddull i ddarllen stori sef stori ar lafar yn cael ei chyfleu yn gyfan gwbl trwy iaith ysgrifenedig, yn ail stori graffig sef adrodd stori wedi'u chyfleu trwy gyflwyniad o eiriau delweddau ac yn olaf stori cinemateg sef adrodd stori wedi'i chyfleu trwy ail-greu neu dramatiddio digwyddiadau ar y sgrin. Hefyd wrth ddarllen erthygl *The impact of story telling curriculum on Literacy development for children aged six to seven and their teachers*, mae'r tystiolaeth a ddarganfydded yn awgrymu bod cyfranogiad plant mewn arddwyediad stori ac adrodd straeon Dilynol i'r dosbarth, gyda'r cyfle i gael adolygiad chymeriad a thrafodaeth un i un gyda hathro wedi gwella eu sgiliau ysgrifennu naratif.

Wrth i'r plant feddiannau mecaneg ysgrifennu drostynt eu hunain, datblygodd ei sgiliau ysgrifennu at eu dibenion eu hunain. Mae'r plant wedi cyflawni lefelau uchel mewn llefared, darllen a lythrennedd, ond nid darllen oedd prif ffocws y prosiect ond fodd bynnag, bu gwelliant dramatig ac annisgwyl mewn darllen plant ag oedd yn yr ysgol ac astudiwyd.

Wrth ddarllen *Enhancing story telling activities to support early (digital) literacy development in early childhood education* maent yn sôn am pan yn cyfuno adrodd stori a gweithgareddau sydd yn seiliedig a chwarae, gall ddarparu ysgogiad effeithiol ar gyfer lythrennedd cynnar. Maent hefyd yn trafod astudiaeth fe cynhelir ag fe wnaethon nhw ymchwilio i effeithiau dull strwythuredig o adrodd stori ar ddatblygiad

sgiliau llythrennedd a llythrennedd digidol plant ifanc. Yn eu ymchwiliad fe cymerwyd tri dosbarth mewn dwy meithrinfa gyhoeddus ran mewn astudiaeth arbrofol chwech deg dau o blant pump i chwech mewn oed. Neilltuwyd pob ystafell ddosbarth un o dri cyflwr arbrofol, mewn un ystafell dosbarth, roedd y plant yn cymryd Rhan yn eu gweithgareddau llythrennedd rheolaidd. Yn yr ail ystafell roedd ddatblygiad llythrennedd yn cael ei gefnogi gan adrodd stori a gweithgareddau yn cysylltiedig ac yn seiliedig ar chwarae, tra yn y trydydd dosbarth, roedd y plant yn cymryd rhan mewn adrodd stori digidol a gweithgareddau, fe aseswyd y canlyniadau trwy cynnal profion llythrennedd cynnar a sgiliau digidol cynnar. Dangoswyd y canlyniadau fod y ddau cyflwr o adrodd stori yn gwella llythrennedd arferol a digidol.

Wrth ddarllen *Storytelling in early childhood education: time to go digital*, mae adrodd stori ddigidol yn asio'r grefft hynafol o adrodd stori ag ystod o offer cyfoes i blethu storïau ynghyd a llais naratif yr awdur, gan gynnwys delweddau ddigidol, cerddoriaeth a sain. Mae adrodd storïau digidol, fel y ddau dull addysgu ac adnodd dysgu, wedi ei gymhwyso mewn llawer o ffurf arloesol ar bob lefel o addysg. Mae adrodd storïau digidol yn cefnogi dysgu plant ac yn galluogi athrawon i fabwysiadu dulliau addysgu arloesol gwell. Mae adrodd storïau yn addysgeg brofedig a phoblogaidd, tra bod adrodd stori digidol yn gymharol ddiwedd ac anaml y caiff ei defnyddio o hyd wrth osod addysg plentyndod cynnar. Aml y caiff ei defnyddio o hyd wrth osod addysg plentyndod cynnar.

I gasglu y tri arfer fe wnes i dynnu allan o ad wylïo fy adrodd storïau mae yr tri pwynt sef, ailadrodd, gofyn cwestiynau ac mynegiant llais, wrth ymchwilio mewn ir pwysigrwydd o rhain wrth adrodd storïau mae yn amlwg wrth ddarllen yr erthyglau bod y tri egwyddor hyn yn cael effaith sylweddol ar datblygiad llythrennedd a llythrennedd ddigidol plant ifanc. Pwynt cryf arall sydd yn cael ei wneud ydy mae darllen digidol wedi dod yn rhywbeth sydd yn cael ei defnyddio mwy ac rydym ni fel athrawon a gweithwyr wedi gorfod ail ddysgu'r sgil o adrodd stori er mwyn cadw diddordeb y plant yma yn y stori ac er mwyn helpu eu datblygiad llythrennedd ymhellach. Yn y dyfodol teimlaf mi allaf wedi defnyddio mwy o amrywiaeth or arferion sydd i wneud wrth adrodd storïau er mwyn helpu datblygu'r plant ymhellach megis defnyddio mwy o mynegiant wynebol, ac hefyd defnyddio stori ddigidol sydd gyda cerddoriaeth a sain oherwydd wrth ymchwilio rwyf wedi dysgu fod defnyddio storïau digidol sydd gyda cerddoriaeth a sain yn adnodd dysgu sydd yn cefnogi dysgu plant ac yn ffordd arloesol o addysgu.

Restr cyfeirnodau.

anamika2 (2020). Importance of Questions during Story Time. Available at: <https://www.kidsplanetacademy.com.au/post/importance-of-questions-during-story-time> [Accessed 15 Apr. 2024].

Cassell, J. and Ryokai, K. (2001). Making Space for Voice: Technologies to Support Children's Fantasy and Storytelling. *Personal and Ubiquitous Computing*, [online] 5(3), pp.169–190. doi:<https://doi.org/10.1007/pl00000018>.

Digitalwriting101.net. (2017). Approaches to Storytelling: Verbal, Graphic, and Cinematic | Digital Writing 101. [online] Available at: <http://digitalwriting101.net/content/approaches-to-storytelling-verbal-graphic-and-cinematic/>.

Early Childhood Education and Care. (2023). The power of repetition. [online] Available at: <https://earlychildhood.qld.gov.au/early-years/early-learning-at-home/read-and-count/the-power-of-repetition> [Accessed 14 Apr. 2024].

Flynn, E.E. (2016). Language-Rich Early Childhood Classroom: Simple but Powerful Beginnings. *The Reading Teacher*, [online] 70(2), pp.159–166. doi:<https://doi.org/10.1002/trtr.1487>.

Kory Westlund, J.M., Jeong, S., Park, H.W., Ronfard, S., Adhikari, A., Harris, P.L., DeSteno, D. and Breazeal, C.L. (2017). Flat vs. Expressive Storytelling: Young

Children's Learning and Retention of a Social Robot's Narrative. *Frontiers in Human Neuroscience*, 11. doi:<https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00295>.

Laura (2021). The Benefits of Repetition in the Early Years & How to Help at Home. [online] *Inventors and Makers*. Available at: <https://www.inventorsandmakers.com/post/repetition-in-the-early-years> [Accessed 14 Apr. 2024].

Lyle, D. sue and Bolt, A. (2013). The Impact of the Storytelling Curriculum on Literacy Development for Children Aged Six to Seven and Their Teachers. [online] Available at: <https://journal.uwp.co.uk/wje/article/302/galley/321/download/> [Accessed 15 Apr. 2024].

Maureen, I.Y., van der Meij, H. and de Jong, T. (2020). Enhancing Storytelling Activities to Support Early (Digital) Literacy Development in Early Childhood Education. *International Journal of Early Childhood*, [online] 52(1), pp.55–76. doi:<https://doi.org/10.1007/s13158-020-00263-7>.

Medlicott, M. (2019). *Nursery World*. [online] *Nursery World*. Available at: <https://www.nurseryworld.co.uk> [Accessed 14 Apr. 2024].

Name, N. (n.d.). Digital Storytelling as an Educational Tool Standards, Planning, and Literacy. [online] Available at: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/55513_Ohler_Chapter_Three.pdf [Accessed 15 Apr. 2024].

Phillips, L. (1999). The Role of Storytelling in Early Literacy Development. *The Role of Storytelling in Early Literacy Development*. [online] Available at: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED444147.pdf> [Accessed 15 Apr. 2024].

Rahiem, M.D.H. (2021a). Storytelling in Early Childhood education: Time to Go Digital. *International Journal of Child Care and Education Policy*, [online] 15(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s40723-021-00081-x>.

Rahiem, M.D.H. (2021b). Storytelling in Early Childhood education: Time to Go Digital. *International Journal of Child Care and Education Policy*, [online] 15(1). doi:<https://doi.org/10.1186/s40723-021-00081-x>.

Stodd, J. (2015). Styles of Story Telling. *Styles of Storytelling*. Available at: <https://julianstodd.wordpress.com/2015/01/27/styles-of-storytelling/> [Accessed 15 Apr. 2024].